

Андрій Серега

(17 р., ЗОШ I-III ст. №1, м. Дубно, Рівненська обл.)

Світало. Холодне літнє сонце боязко почало випливати посеред горизонту неспокійних донбаських лісів. Його промені світла, розтікаючись серед хитких дерев, витісняли залишки дрімучої тьми, що так щільно осіла в цих краях після минулоденної ночі. Але тьма все ще залишалась. Вона й не збиралась покидати цю місцевість. Хоч і небесне полотно покірно приймало своє світло – синій яскравий колір, а дерева починали проявляти свою липневу натуру, набираючись зеленої барвистості і віддаючи світу потоки свіжого повітря, тьма ще переважала, ще й як переважала. Вона поселилась у серцях двох мандрівників, що самотньо брели по просторах ранкового миколаївського лісу, ідучи один за одним і страхуючись кожного шереху, що міг долітати до їх слуху з будь-якого кутка, ями чи нори якоїсь звірини. Були вони втомленими, замученими і голодними вовками, що за скибку хліба готові були перегризти один одному горлянку. Але щось їх все-таки стримувало, можливо, обов'язок за будь-яких обставин залишатися людьми, а, можливо, сил на це у них уже просто не вистачало.

Це були справжні солдати-войни, що можна було прочитати не тільки по їх екіпіровці, а й по очах, втомлених видовищем постійних смертей товаришів і вірних друзів на кривавих полях цієї безглаздої війни. Та хоч голод, стомленість і боязнь згинути без сліду і сенсу в цьому порожньому лісі, де навіть співів птахів не було чути, об'єднували цих двох, велика стіна різниці стояла між ними. Цією стіною був заряджений автомат Калашникова, який направляв на первого той, що йшов позаду. І не потрібно бути великим полководцем і знавцем військової тактики, щоб здогадатися, що перший перебував у стані заручника і полоненого. Про це відвerto говорили його зв'язані морською петлею руки.

Бідолаха цей гордо носив ім'я Андрій Паненко. І якби зараз, побачивши його, вам би сказали, що у не такому вже далекому минулому він був високим, плечистим, м'язистим шатеном з гладко виголеним обличчям, ви навряд чи повірили б у це. Від того здорового, наповненого життям і силою чоловіка залишився пом'ятій обставинами старець, з якого у виру нещадних битв і безсмертної втоми війна висмоктала і силу, і здоров'я. Його обличчя було вкрите неохайною рудуватою бородою та продовгуватими старечими зморшками. Але в його очах, спустошених видовищами болю і муки, ще горіла якась незвичайна, навіть надприродна іскра надії на те, що він залишиться живим у цій кривавій м'ясорубці, ще раз побачить власну дружину, займеться з нею любов'ю, побачить перші кроки свого шестиричного сина на шкільному подвір'ї, обніме сімнадцятирічну дочку, яка цього року буде пробувати вступати до Києво-Могилянської академії. Надій було багато, і всі вони горіли в очах цього простого солдата, який служив у лавах сил АТО, а всього кілька місяців тому був вчителем історії у Дубенській ЗОШ №1 у Рівненській області. Та з кожним днем тих наповнюючих душу надій в очах ставало все менше і менше, а в цей момент їх кількість зводилася до критичного мінімуму. Андрій здогадувався, що його обміняють на якесь

продовольство або боєприпаси і повернуть у військо, але ця думка добивала солдата. Він знов, що через нього українська армія втратить частину припасів, яких і так було катастрофічно мало. Паненко уявляв, як на нього жорстоко і з наріканням дивитимуться товариші, котрі вижили, за те, що через нього в когось може не вистачити жаданих патронів у найбільш вирішальний момент, або скибка хліба у найголодніші хвилини виявиться у зубах ворога, а не союзника. Та як би вони дивилися на нього насправді, ми не знаємо і знати не можемо, як і сам Андрій Паненко. Крім того, після всіх тих роздумів і передбачень про ставлення товаришів у голову било, мов струмом, те, що супровідник здатний в будь-який момент безславно вбити його, як собаку, і кинути тут гнити на величезній відстані від рідного дому. Щоб не спіткати такої долі, він був готовий терпіти будь-які нарікання і погляди військових товаришів, як би важко це не було.

Озброєного супутника Андрія Паненка звали Сергієм Кальциним, і, на відміну від нього, Кальцин захищав інтереси Донецької Народної Республіки. Він був не менш ослабленим за свого заручника, але намагався всіма силами приховувати це. Вчорашній день видався занадто важким для обох мандрівників, адже саме вчора під Миколаївкою була проведена визвольна операція силовиків, внаслідок якої місто було звільнене від нашестя дeneерівців. Кальцин входив до невеликого числа тих, кому вдалося покинути населений пункт живим і без поранень. Мало того, він ще зумів взяти у полон солдата ворожих військ, що робило його більш виграшним у даній ситуації. Сергій збирався використати Паненка як предмет обміну між двома арміями, як останній і припускав у своїх думках. Та це чомусь не додавало Кальцину впевненості і віри у завтрашній день, адже його не покидала параноїдальна думка про те, що цей день, який тільки-тільки почався, стане для нього останнім. Дивне почуття того, що зараз із-за кущів вистрибне ворог і відкриє вогонь, покрило густим туманом мозок Сергія. Він був наляканий жахливими думками не менше за Андрія, якщо навіть не більше. І тут варто сказати, що Кальцин не належав до тієї когорти солдатів ДНР, які займалися мародерством на бойовій території Донбасу, більше того, він ніколи не дозволив би собі відкрити вогонь по цивільному населенню, коли цього не вимагала б ситуація. Чоловік цей, який був родом з Уралу і воював на боці сепаратистів як доброволець, дотримувався кодексу честі і зберігав у собі людяність за найскладніших обставин.Хоча на вигляд важко було б сказати, що Кальцин наділений благородними якостями воїна, адже середній зрист, лисуватість і хитрі очі ніяк про це не говорили. Але це був наочний приклад того, що про книжку все-таки не варто судити по обкладинці.

Саме цих двох особистостей звели зорі у цьому часі, у цьому місці, у цій війні. Голод, спрага і втома почали опановувати наших мандрівників, тому що крок їх почав сповільнятись, а тіла бездушною ходою продовжували свій рух, мов маріонетки на мотузках ляльковода. Так би вони і повалились обое у якусь холодну яму чи просто на вологу від вчорашнього дощу землю, якби перед їх поглядом не постав білий двоповерховий цегляний дім, схований за підступним пагорбом. Спочатку солдати побачили тільки його дах, але, доклавши залишок своїх мізерних за кількістю сил, вони обережно вибігли на пагорб. Кальцин, показуючи вказівним пальцем лівої

руки на автомат, який він тримав у правій руці, суворо попередив полоненого:

- Сделаєш неверний шаг или попробуешь закричат...
- Знаю, знаю, что будет, начальник, – перебив його Паненко тихим і розуміючим голосом.

Обоє знали, що перед тим, як зайти у цей дім, необхідно перевірити обстановку, дізнатись, чи перебуває в ньому хтось, якщо так, то чи безпечний він для підтримки контакту з ним, адже багато в'язниць в окрузі були звільнені від своїх постійних постояльців внаслідок військових сутичок, тому в будинку легко могла опинитись ціла дюжина зеків, охочих відібрати всю зброю і залишки патронів. Так, цим солдатам потрібно було бути максимально обережними, і вони ними були. Обійшовши кілька разів будинок і дослідивши через бінокль його жителів, Кальцин, не без допомоги Паненка, з'ясував таке. У домі перебувало восьмеро людей, і, судячи з форми, озброєння і георгіївських стрічок на грудях, четверо з них були дeneerivцями, а інші – справжніми мешканцями цього будинку. Тут і сталося те, що найбільше здивувало Кальцина. В одному із вікон профільного боку будівлі (цим боком і був повернутий дім до пагорба, на якому сиділи спостерігаючи Кальцин і Паненко) він помітив одного зі сепаратистів, який завів у кімнату на вигляд сімнадцятирічну дівчину і почав робити з нею жахливі речі... Повернувшись свій погляд на Паненка, що теж дивився у бінокль на ту саму картину, Сергій побачив, що на замученому обличчі починає розростатись дика лють. Кальцин не хотів стріляти в нього, але, тримаючи напоготові автомат, він був готовий до того, що ось-ось і його заручник рвоне до злощасного вікна, де той покидьок гвалтує біду дівчину. Але цього не сталося, Андрій сидів спокійно, тільки його зморщене від люті лице давало знати, що для нього небайдуже те, що відбувається. Сергій не знав, що ця дівчина нагадала Паненкові його рідну дочку, яка була приблизно того самого віку, що й бідолашна, і тому дикий вулкан емоцій бурлив у серці силовика. Він знав, що якщо зараз вбіжить у цей дім з метою вбити голими руками цю мерзоту, по ньому відкриють вогонь як Кальцин, так і ті дeneerivці, що були всередині. А йому хотілось би побачити хоча б ще раз свою РІДНУ дочку, свого РІДНОГО сина і свою РІДНУ дружину, тому Андрій вирішив не залишати своєї позиції на пагорбі, і за цю інертність він почав люто ненавидіти себе. Кальцин в той час, коли його полонений мучився своїми питаннями, відірвав від нього погляд і почав спостерігати за іншими вікнами. У правому вікні другого поверху (жахаюче видовище відбувалось у лівому вікні первого поверху) інші троє сепаратистів тримали під дулами автоматів решту членів сім'ї: батька, матір і ще одну дочку, але цій було на вигляд років п'ять або шість – всі вони плакали. Це нагадувало картину із якогось дешевого американського бойовика про пограбування, де, поки один із грабіжників чистить касу, інші тримають під контролем натовп у приміщені банку. Але тут все було набагато реалістичнішим і жорстокішим.

Кальцин не знав, що йому робити. З одного боку – це були СВОЇ, вони були споряджені повною екіпировкою дeneerivських солдатів, та й навіть Сергію ці чоловіки були знайомі з облич, він не раз їх бачив серед військ ДНР, але з іншого боку – комок неприязні прилинув до горла Кальцина. Коли Сергій прийшов воювати на бік ополченців, він знов, що захищає праве діло. Його прадід був учасником Громадянської війни на боці Червоної армії, захищаючи інтереси пригнічених і борючись з класовою несправедливістю, його дід знищував німецькі танки під

час Великої Вітчизняної, воюючи за життя своєї Батьківщини, а його батько був ветераном Афганської війни, боючись з «духами» на спекотних просторах величезних гір. Всі предки Кальцина захищали право діло у жорстоких війнах і сутичках. І він збирався це зробити, відвоювавши своє у Чечні, а тепер бажаючи захистити невинних жителів Донбасу від хунтівської окупації. Але день за днем його мучили запитання, чи правильно він усе робить, чи правильно було вторгатись у справи сусідньої країни, хоч і братньої. І це виїдало його душу зсередини. За свої сорок років життя Сергій бачив багато потворних речей, що творила людина, та ніколи не міг змиритись із тим, що таке має місце у реальності. І коли він чув про звірства бандерівців по радіо і телевізору, його охоплювала ненависть до українців, які дозволяють такому здійснюватись. Та з кожним днем на цьому фронті Кальцин все більше і більше сумнівався у правдивості того, що він чув і бачив у себе на Батьківщині. А тепер живим доказом того, що і серед тих, хто бореться за право діло, трапляються виродки, був цей гвалтівник.

Та час потребував негайних рішень, і тому Сергій перестав над цим думати-гадати і вирішив піти до них і самому розібратись, що там кőиться. Можливо, це небезпечна сімейка, і хлопці правильно роблять, що тримають їх на прицілі, а самі не знають, що там на першому поверсі виробляє той покидьок. Кальцин мало вірив у те, що думав, але вже підвівся, щоб вирушити до будинку, як тут хтось мертвою хваткою схопив його за ноги і повалив на землю. Це був Паненко. Тієї самої миті над головою у Сергія просвистіли чотири автоматні кулі і потрапили в широке дерево позаду. Кальцин жахнувся! Він зрозумів, що уже хвилин п'ять не стежить за своїм полоненим, який його так вправно знешкодив, вихопивши автомат і заткнувши йому руками рот. Над головою почулись ще декілька пострілів, та цього разу вже нижче, благо Кальцина і Паненка прикривали кущі. І тут Андрій швидко і пошепки проговорив:

– Что-то ты не доглядел снайпера на крыше, начальник. Он-то уже нас, видимо, где-то час пасет. Если бы не эти огромные кусты, уже давно червей кормили бы. Ты только тише, как ты мне тогда говорил, попробуешь закричать и...

Кальцин був спантеличений і розгублений. Після того як Паненко його відпустив, вони разом, повзучи по землі, спустились з проклятого пагорба, по якому невідомий снайпер ще досі стріляв. Сергій почав приходити до тями і думати над тим, як він проморгав снайпера на даху. Денеерівець переконував себе, що стрілець або дуже добре ховався, або тільки нещодавно там з'явився. Та скоріш за все, снайпер сам довго не помічав, що хтось перевувався навколо будинку, а потім сидів у кущах. Тепер це вже неважливо, важливо те, що Кальцин усвідомив свій порятунок і те, хто його здійснив. Так-так, якби не Паненко, то наш бравий воїн був би вже мертвим. «Черт его дери, он же мог легко сбежать, когда я отвлекся! – думав Сергій. – Но этот славный сукин сын спас мою шкуру. Черт бы его взял!» І тут заговорив Андрій:

– Так, слушай. Ситуация такая, что просто убежать мы отсюда не сможем. В руках у этих подонков невинные люди. Я готов поставить всю свою годовую зарплату на то, что каждый из них по очереди насилияет ту бедную девушку, и когда они все вдоволь повеселятся, то перебьют всю семью. Как думаешь? Или ты думаешь, что те уроды пришли к тем людям, чтобы защитить их русскоязычные права от людоедов-бандеровцев?

Сергій, зрозумівши насмішку в останніх словах Паненка, під час перевірки на зарядженість свого другого автомата, що висів у нього на спині, грізно відповів:

– Харош насмехаться, остряк ты хренов. Я видел все, что делается в окнах этого проклятого дома. Ты лучше скажи, что ты предлагаешь делать.

– А что делать, что делать. Патронов у нас мало. Остается только использовать те, что остались, и перебить всех этих тварей.

Обидва солдати зрозуміли один одного. І відчувши прилив сил, якого вони, будучи голодними і змученими, ніяк не очікували, ринулись у бій. Обійшовши дім з іншого боку, солдати відкрили вогонь по денеєрівцях, які, почувши постріли снайпера, вибігли на вулицю, щоб дізнатися, по кому він стріляв. Ті, хто уціліли від нежданої атаки Кальцина з Паненком, почали шукати укриття і теж відстрілювались у відповідь. Почалася сутичка. Весь ліс, який до того перебував у мертвотному летаргічному сні, розбудили звуки безупинних автоматних черг. Ця битва тривала аж до п'ятої години дня, коли сонце повільно почало опускатись за небокрай. За весь цей час Кальцину і Паненку вдалося вбити двох сепаратистів, інші ж зуміли залишитись цілими. І коли сумка з патронами, яку носив цілу дорогу Андрій, будучи полоненим, стала пуста, нашим хлопцям залишалося тільки чекати. Як раптом хтось вистрелив у спину Кальцину. Це був той самий снайпер, але тепер він вирішив обійти своїх ворогів замість того, щоб стріляти абикуди, не бачачи за кущами і деревами своїх цілей. Він був за п'ятдесят метрів від жертв. Коли Сергій впав додолу від поранення і дикого болю від хижої кулі, що почала висмоктувати з нього життя, Паненко висунувся зі своєї засідки і теж отримав автоматну чергу, але цього разу з боку двох інших денеєрівців, які засікли його.

– Сейчас они будут здесь и добьют нас контрольными выстрелами, – відчайдушно у больовій агонії проговорив Кальцин своему пораненому товаришеві, який теж був при смерті і який ще вчора був його ворогом.

– Возьми это!

Сергій неймовірними зусиллями у своїх закривавлених руках протянув Паненкові гранату і прохрипів:

– Взорви их к чертовой матери.

А потім додав:

– Я забыл сказать тебе спасибо за то, что ты спас мне жизнь тогда на холме.

– Как видишь, не спас, – відповів напівживим голосом Андрій. І врешті зрозумів, що це його останні миті і більше він ніколи не побачить своєї сім'ї, і скуча чоловіча слюза прокотилася і розтанула на його забруднений щоці. Тут він вирішив пожартувати востаннє:

– Ей, москалику, давай-но після всієї цієї петрушки сходим в якись дубенський кабак. О, в нас непогані кабаки, нажратися в них можна так файненько. Ти ще прихопиш заодно свою балалайку і приведеш бухого ведмедя всім на сміх. А, москалику, що думаєш?

Злегка засміявши супроти невимовного болю, Сергій відповів:

– Конечно... Я не против, только ты еще кусок сала не забудь взять с собой, дорогой ты наш хохол.

Обидва засміялись. І тут з кущів, з боку лісу, вийшов невисокого зросту той самий підлій снайпер і перекривляючи їх сміх, сказав:

– Что ржете? Настрелялись?

Услід за ним з боку будинку вийшли двоє інших. Вони почали розпитувати у Кальцина і Паненка, хто вони і чому напали. Але відповіді не прозвучало, замість того Андрій швидким рухом вказівного пальця відірвав смертельне кільце, і через декілька секунд вибух гранати поглинув усіх – і добрих, і злих, і українців, і росіян, і денеєрівців, і воїна АТО. Йй було без різниці кого пожирати, тому на тому місці не залишилось нікого, тільки останки... останки минулого...

